

Miejsca i szlaki

Agnieszka Bartczak

Wyniki waloryzacji potencjału turystyczno – kulturowego powiatu średzkiego

Waloryzacja sporządzona na podstawie i według kryteriów: Mikos v. Rohrscheidt A., Turystyka Kulturowa. Fenomen, Potencjał, Perspektywy, Gniezno 2008, s. 413 – 46.

1. Ankieta waloryzacyjna

Kategoria I: Potencjalne cele turystyki kulturowej

I.A: Zabytki:

I.A. a) Obiekty sakralne:

Inny obiekt sakralny o znacznych walorach architektonicznych (za pierwsze trzy) (4)

Kolegiata farna Najświętszej Marii Panny Wniebowziętej, Środa Wlkp. - 4

Romański Kościół św. Mikołaja, Giecz - 4

Drewniany kościół św. Wawrzyńca, Mączniki - 4

I.A. b) Zamki i pałace:

Zamek lub pałac historyczny (za pierwsze trzy) (3)

Dwór Szlachecki w Koszutach - 3

Dwór lub inna rezydencja, miejsce ważnych wydarzeń (za pierwsze trzy) (6)

Neoklasycystyczny Pałac w Winnej Górze - 6

Ruina historycznego zamku/grodu/pałacu (za pierwsze trzy) (2)

Gród w Gieczu - 2

I.A. c) Inne zabytkowe obiekty architektoniczne i techniczne:

Historyczny zespół urbanistyczny z rynkiem, zachowany we fragmentach (pierwsze dwa) (3)

Stary Rynek Środa Wielkopolska - 3

Budynek o znacznych walorach architektonicznych Z (pierwsze trzy) (3)

Zabytkowe kamienice z XVIII w. Zwane domkami senatorskimi - 3

Zabytek techniki/obiekt przemysłowy o znaczeniu regionalnym (do trzech) (3)

parowóz Px 48, wagony osobowe z lat 50-tych, Środa Wlkp. - 3

wieża ciśnień, Środa Wlkp. - 3

most kamienny z 1907 r. Szlachcin - 3

Historyczna funkcjonująca sezonowo lub nieregularnie linia kolejowa lub żegluga (lub przystanki pośrednie linii stałej) (za pierwszy przystanek) (4)

kolej wąskotorowa, Środa Wlkp. – Zaniemyśl - 4

I.A. d) Obiekty militarne

Pojedyncze dostępne fragmenty umocnień (pierwsze dwa) (1)

wał obronny drewniano – ziemny, Giecz - 1

Dodatkowe punkty za obiekty dziedzictwa kulturowego:

brak obiektów w tej kategorii

Dodatkowe punkty za wszystkie obiekty wpisanych powyżej klas:

Za stałych przewodników obiektowych w j. polskim (za pierwsze pięć) (2)

Rezerwat Archeologiczny, Gród Piastowski w Gieczu - 2

Muzeum Ziemi Średzkiej w Koszutach - 2

Własny materiał informacyjny w obiekcie, jak publikacje monograficzne, albumy (za pierwsze trzy obiekty) (1)*Kolegiata, Środa Wlkp. - 1***Za bardzo dobry stan konserwacji i estetyki najważniejszych trzech obiektów (element uznaniowy) można doliczyć w sumie od 1 do 2 punktów dla całego regionu)***Dwór Szlachecki w Koszutach**Pałac neoklasycystyczny w Winnej Górze**Kolegiata w Środzie Wlkp. - 2***I.B. Miejsca historyczne lub znaczące:****I.B. a) Budowle historyczne i monumenty:****Monumenty (pomniki) o znaczeniu regionalnym (do trzech) (2)***Pomnik gen. Dąbrowskiego, Środa Wlkp., ul. Dąbrowskiego - 2***Pomniki lub obiekty małej architektury o znaczeniu lokalnym (do trzech) (1)***Pomnik 700 – lecia Środa Wlkp. Stary rynek. - 1**Pomnik upamiętniający żołnierzy Armii Poznań, Środa Wlkp, Plac Armii „Poznań” - 1**Pomnik i tablice upamiętniające pomordowanych na łąkach kijewskich, Kijewo - 1***Miejsca historyczne o znaczeniu krajowym (do trzech) (4)***Giecz – Grodziszczko (początki państwa Polskiego) - 4***Miejsca historyczne o znaczeniu regionalnym, (do trzech) (2)***Środa Wlkp. – miasto sejmików szlacheckich - 2***Miejsca związane z biografią osób o regionalnym znaczeniu (pierwsze dwa) (1)***Edward Raczyński, Winna Góra - 1**Gen. J.H. Dąbrowski, Środa Wlkp - 1***I.B. b) Cmentarze historyczne****Pojedyncze miejsce pochówku osobistości znanej w skali kraju (do trzech) (2)***sarkofag i popiersie gen. J.H. Dąbrowskiego, Winna Góra - 2***Pojedyncze miejsce pochówku osobistości znanej w skali regionu (do trzech) (1)***Grobowiec Edwarda Raczyńskiego, Zaniemyśl - 1***Inny cmentarz zabytkowy z ciekawymi obiektami sztuki sepulkralnej (do dwóch) (1)***cmentarz, Koszuty - 1***I.B. c) Budowle współczesne*****brak obiektów w tej kategorii*****I.C) Pojedyncze dzieła sztuki:****Pojedyncze obiekty sztuki o znaczeniu regionalnym (do trzech) (3)***pamiątki z sejmików szlacheckich, powstań narodowych i okupacji hitlerowskiej**„Muzeum Ziemi Średzkiej”, Koszuty - 3***I.D. Muzea i wystawy (w tym skanseny, galerie, muzea techniki)****Muzea o znaczeniu krajowym (do trzech) (8)***Rezerwat Archeologiczny, Giecz – Grodziszczko, Gród Piastowski - 8***Muzea o znaczeniu regionalnym (do trzech) (5)***„Muzeum Ziemi Średzkiej”, Koszuty - 5**Muzeum – Sala Pamięci gen. J.H Dąbrowskiego, Winna Góra - 5***Lokalne izby pamięci, ogólnodostępne prywatne kolekcje pamiątek (do trzech) (1)***Lokalna izba pamięci poświęcona kolejce i kolei, budynek dworca, Zaniemyśl - 1**Muzeum Średzkiej Ciuchci, Środa Wlkp. ul. Niedziałkowskiego - 1**izba pamięci żołnierzy II wojny światowej im. ppłk Stefana Ignaszaka, Środa Wlkp. - 1*

Przy muzeach regionalnych i lokalnych punkty dodatkowe za:

Stale godziny otwarcia (1)

„Muzeum Ziemi Średzkiej”, Koszuty - 1

Muzeum - Sala Pamięci gen. J.H. Dąbrowskiego - 1

Rezerwat Archeologiczny, Giecz - Grodziszczko - 1

Własny materiał informacyjny, opracowania mniejsze (brozury, foldery) (1)

„Muzeum Ziemi Średzkiej” – Koszuty - 1

I.E. Eventy kulturowe:

Regularne eventy kultury masowej o znaczeniu regionalnym (do trzech) (4)

Sejmiki Średzkie, Środa Wlkp. - 4

Ogólnopolski festiwal instrumentalno – wokalny dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, Środa Wlkp. - 4

Międzynarodowy festiwal piosenki dziecięcej „Śpiewak”, Środa Wlkp. - 4

I.F. Funkcjonujące zakłady przemysłowe:

Brak obiektów w tej kategorii

I.G. Kulturowo znacząca oferta przyrodnicza:

Rezerwat przyrody na terenie regionu (Poza Parkami Narodowymi i Krajobrazowymi) do trzech) (1)

Bagna Średzkie - 1

Rezerwat faunistyczny „Dębno nad Wartą” - 1

Ogród przy rezydencji, park kulturowany (za pierwsze dwa obiekty) (2)

Ogród przy dworze szlacheckim, Koszuty - 2

Ogród przy palacu, Winna Góra - 2

I.H. Szlaki kulturowe:

Przebiegające przez region lub jego miejscowości materialne szlaki kulturowe o znaczeniu krajowym (pierwsze trzy) (6)

Szlak Piastowski, Giecz Grodziszczko - 6

Szlak Romański. Giecz - 6

Wirtualne szlaki turystyczne, przebiegające przez teren regionu (za pierwsze trzy) (2)

szlak Adama Mickiewicza - 2

szlak mazurka Dąbrowskiego - 2

szlak kościołów drewnianych w Wielkopolsce – 2

Suma - 131

Kategoria II: Elementy obsługi turystycznej:

II.A. Informacja turystyczna:

Aktualny własny materiał informacyjny wysokiej jakości na temat regionu lub jego miejscowości (ogólnie) (2)

Duża różnorodność materiału informacyjnego - 2

Pozostały aktualny materiał informacyjny: (1)

ulotki, brozury, plakaty, informatory, przewodniki - 1

II.B. Infrastruktura turystyczna:

Hotele 5,4,3,2,1-gwiazdkowe, hostele, schroniska, kwatery zorganizowane – (za pierwsze dwa obiekty każdej kategorii) (2)

Hotel 5* - brak**Hotel 4* - brak****Hotel 3****Hotel "Szablewski", ul. Brodowska 38c, Środa Wlkp. - 2**Hotel „Cezar”, Koszuty 7 - 2***Hotel 2****Hotel „Almarco”, ul. Niedziałkowskiego 17, Środa Wlkp. - 2**Hotel Wielkopoolanka, Środa wlkp. Pętkowo 3 - 2***Hotel 1****Hotel "Dworek", ul. Poznańska 14, Brodowo - 2***Schronisko:***„Internat Zespołu Szkół Rolniczych”, ul. Kosynierów 2, Środa Wlkp. - 2**„Szkoła Schronisko Młodzieżowe”, ul. Poznańska 28, Zaniemyśl - 2***Motel:***„Podróżnik”, Koszuty - 2**„Tos”, ul. Brodowska 40, Środa Wlkp.- 2***Kwatery zorganizowane:***Pensjonat „Pod orzechami”, ul. Raczyńskiego 29, Środa Wlkp. - 2**„Polhaus” Ośrodek wczasowo – rehabilitacyjny, „Wyspa Edwarda Raczyńskiego”, ul. Raczyńskiego, Zaniemyśl - 2***Gospodarstwa agroturystyczne:***Folwark Konny „Hermanów”, Gospoda pod rozbrykanym kucem, Hermanów - 2**„Jawita - Oaza”, Czarne Piątkowo - 2***Inne restauracje (za pierwszy obiekt) (1)***Restauracja „Szablewski”, ul. Brodowska 38c, Środa Wlkp. - 1***Dodatkowe punkty za historyczne wnętrza restauracji (za pierwsze dwa obiekty) (1)***Restauracja „Dworek”, ul. Poznańska 14, Brodowo - 1***Dodatkowe punkty za restauracje otwarte po godzinie 22 (za pierwszą) (1)***Restauracja „Pod Balkonem”, ul. Niedziałkowskiego 2, Środa Wlkp. - 1***Bistra, bary (za pierwszy obiekt) (1)***Bar „Max”, ul. Paderewskiego 16, Środa Wlkp. - 1***Możliwość wynajęcia na miejscu autokaru, minibusa, samochodu (za pierwsze dwie oferty) (2)***Solaris Bus and Coach S.A. ul. Kościuszki 1, Środa Wlkp. tel. (061) 811 89 51 - 2**Usługi Transportu Osobowego Anna Kowal, ul. Działyńskich 4, Środa Wlkp. tel. (061) 285 04 03 - 2***II.C. Infrastruktura komunikacyjna:****Lotnisko z połączeniami międzynarodowymi w odległości mniej niż 50 km od centrum regionu (1 godzina na dotarcie) (4)***Lotnisko „Ławica”, Poznań - 4***Inny* dworzec kolejowy na miejscu (za pierwszy) (2)***PKP Dworzec Kolejowy, Środa Wlkp. - 2***Dworzec autobusowy na miejscu (za pierwszy) (2)***Dworzec autobusowy, Środa Wlkp. - 2***Droga ekspresowa lub droga główna krajowa w odległości mniej niż 10 km (za pierwsze dwie) (2)***Droga krajowa nr 11, Koszalin – Szczecinek – Piła – Poznań – Jarocin – Ostrów Wlkp. – Kluczbork – Lubliniec - Bytom - 2***Inne połączenie* bez utrudnień dla autokarów (za pierwsze dwa) (1)***Droga wojewódzka nr 432 – Środa Wlkp. – Września. - 1*

II.D. Promocja turystyczna:

Samodzielny udział regionu lub innych podmiotów (jak wyżej) w krajowych targach turystycznych* (za każde stoisko do trzech) (2)

Tour Salon”, Poznań - 2

Suma: 50

Kategoria III: Pozostała oferta czasu wolnego:

III.A. Instytucje Kultury

Sezonowa oferta teatralna lub muzyczna (za pierwsze dwie) (1)

Jesienny Konkurs Teatrów Młodzieżowych „Melpomena” - 1

Kino stałe (za pierwszy obiekt) (2)

Kino „Baszta”, ul. Dąbrowskiego 19, Środa Wlkp. - 2

III.B. Atrakcje krajobrazowe:

Jeziora (zdatne do kąpiel, dostępne) ze szlakami pieszymi/rowerowymi (pierwszy akwen) (2)

Jezioro „Raczyńskie” ze szlakiem rowerowym wokół jeziora - 2

Pomniki przyrody (za pierwsze dwa) (1)

dąb „Dziaduś”, Zaniemyśl - 1

głaz narzutowy, Jezioro Wielkie - 1

III.C. Oferta sportowa, edukacyjna i rekreacyjna:

Baseny kryte ogólnodostępne (za pierwszy obiekt) (2)

Pływalnia Miejska, ul. Paderewskiego 27, Środa Wlkp. - 2

Plaże morskie ogólnodostępne, plaże jeziorne, rzeczne (za pierwszy obiekt) (2)

plaża na jeziorze „Raczyńskim”, Zaniemyśl - 2

Stała oferta kursów językowych ogólnodostępnych (za pierwszą ofertę) (2)

English Language Training Centre, ul. Poselska 30, Środa Wlkp. tel. (061) 285 46 93 - 2

Stale centra sportowe z ofertą ogólnodostępną (za pierwszy obiekt) (2)

Ośrodek Sportu i Rekreacji, ul. Sportowa 12, Środa Wlkp. - 2

Stadiony sportowe (za pierwszy obiekt) (1)

Stadion „700-lecia”.ul. Sportowa 12, Środa Wlkp. - 1

Szkoły i szkolenia sportowe ogólnodostępne (jeździeckie, lotnicze, inne) (pierwsze dwa) (1)

szkolenia karate – „So Shokotan Dragon”, ul. Spotowa 9 Środa Wlkp. - 1

szkolenia jeździeckie – „Stadnina Koni Ford”, Młodzikowo – 1

Suma: 18

Kategoria IV: Inne czynniki wspierające turystykę kulturową:

IV. A. Instytucje w regionie:

Brak

IV.B. Oferta turystyki zdrowotnej w regionie:

Sanatoria i ogólnodostępne ośrodki rehabilitacji (punkty za pierwsze dwa obiekty) (2)

„Wyspa Edwarda Raczyńskiego”, „Polhaus ośrodek wczasowo – rehabilitacyjny”, Zaniemyśl
- 2

IV.C. Oferta turystyki biznesowej w regionie:

Brak

IV.D. Oferta shoppingu w regionie:*Brak***IV.E. Zagraniczne Partnerstwa Miast i Regionów:****Istnienie zagranicznych związków partnerskich regionu lub jego miejscowości (pierwsze cztery) (1)***Czechy – Prostejov - 1**Niemcy – Hoyerswerda - 1**Francja – Kanton la Capelle – 1***Kategoria I – 131****Kategoria II – 50****Kategoria III – 18****Kategoria IV – 5****Razem – 204****2. Ocena regionu z punktu widzenia turystyki kulturowej**

Przeprowadzona procedura waloryzacyjna wykazała, że region średzki posiada średni potencjał turystyczno – kulturowy (130 punktów w kategorii pierwszej). Ograniczony potencjał wynika przede wszystkim z faktu, iż Środa jest jedynym ośrodkiem miejskim na obszarze całego powiatu, natomiast pozostałe miejscowości mikroregionu posiadają niewielką ilość zachowanych i dostępnych obiektów zabytkowych, które stanowią podstawę do rozwijania turystyki dziedzictwa kulturowego. Na terenie mikroregionu brak znaczących obiektów mogących stanowić walory dla pozostałych form współczesnej turystyki kulturowej. Ponadto kilka obiektów zabytkowych wartych zwiedzenia pełni rozmaite funkcje publiczne i nie są dostępne dla zwiedzających, jak np. eklektyczny dwór z 1880 r. w Słupi Wielkiej, który obecnie jest siedzibą Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych czy eklektyczny Pałac Potulickich, w którym aktualnie mieści się Zespół Szkół Ekonomicznych. Budowle te usytuowane są w malowniczej okolicy i odznaczają się ciekawą architekturą, jednak aktualne zagospodarowanie wewnątrz praktycznie uniemożliwia ich zwiedzanie, co znacznie ogranicza ich atrakcyjność.

Turystyka kulturowa na terenie mikroregionu średzkiego znajdzie kilka ciekawych destynacji, jednak cele te nie są powiązane ze sobą tematycznie, co w znacznym stopniu utrudnia określenie potencjalnych dominujących aspektów i tematów oferty turystycznej.

I tak jeden punkt na obszarze mikroregionu może być atrakcyjnym celem turystyki historycznej, w tym także edukacyjnej. Takim obiektem, mogącym stanowić magnes turystyki kulturowej może być Giecz, który stanowił jeden z najważniejszych ośrodków grodowych państwa piastowskiego. Obecnie na terenie gieckiego Grodziszczka znajduje się Rezerwat Archeologiczny, w którym mieści się muzeum. Na szczególną uwagę zasługują dwa obiekty pałacowe. Pierwszy to dawny szlachecki dwór w Koszutach, który aktualnie stanowi siedzibę Muzeum Ziemi Średzkiej, oraz Pałac w Winnej Górze, będący izbą pamięci - muzeum gen. Jana H. Dąbrowskiego, czyli potencjalnym celem turystyki biograficznej, historii narodowej, oraz dla zainteresowanych turystyką militarną. Niewątpliwym atutem obu tych obiektów są ich stałe godziny otwarcia. Z punktu widzenia kulturowej turystyki zabytków sakralnych obiektem znaczącym jest z kolei kościół kolegiacki Najświętszej Marii Panny Wniebowziętej z lat 1423 – 28. w Środzie Wlkp., a także oraz kilka ciekawych, choć

mało znanych obiektów pochodzących z różnych okresów. Wśród nich jest grupa kościołów drewnianych, leżących na szlaku kościołów drewnianych w Wielkopolsce. Z kolei atrakcyjnym celem dla wielbicieli turystyki obiektów przemysłowych, gdyż na terenie powiatu sezonowo funkcjonuje Powiatowa Kolej Wąskotorowa. Do dyspozycji turystów jest zabytkowy parowóz Px 48 oraz kilka wagonów z lat 50-tych.

Baza noclegowa powiatu jest dość dobrze rozwinięta, choć na terenie całego mikroregionu brak hoteli najwyższych klas (4 i 5-cio gwiazdkowych). W zakresie infrastruktury komunikacyjnej ważnym atutem jest przecinająca powiat średzki droga krajowa nr 11, łącząca Poznań z Katowicami - połączenie to w znacznym stopniu ułatwia przemieszczanie się po mikroregionie a także stanowi szansę na pozyskanie turystów tranzytowych.

Istotnym mankamentem mikroregionu w odniesieniu do turystyki jest brak placówki informacji turystycznej oraz osób lub komórek koordynujących turystykę kulturową. Na terenie powiatu brak także wyspecjalizowanych punktów sprzedaży materiałów turystycznych oraz przewodników. Badanie pozwoliło stwierdzić także zupełny brak oferty kuchni tradycyjnej i regionalnej.

W celu podniesienia atrakcyjności turystycznej regionu średzkiego należałoby rozpocząć aktywną promocję regionu, przede wszystkim zaś miejscowości, które położone są na szlakach turystyczno – kulturowych. Pierwszym obiektem takiej promocji może być Giecz, przez który przebiegają dwa szlaki kulturowe: Piastowski i Romański, kolejnym leżące przy głównej osi komunikacyjnej rezydencje w Koszutach i Winnej Górze. Zalecane byłoby rozwijanie inicjatyw w zakresie lepszego promowania sezonowych i lokalnych eventów kulturowych a także stworzenie nowych, opartych na tematyce związanej z tematyką początków państwa Polskiego. Eventy kulturowe takie jak inscenizacje „Sejmików Średzkich” lub prezentujące „życie w piastowskim grodzie” mogłyby być nie tylko wydarzeniem regularnym (np. dorocznym), ale być dostępne także na zamówienie grup turystów, co stanowiłoby szansę na podniesienie zysków z turystyki. Ciekawa, regionalna i tradycyjna oferta gastronomiczna mogłaby stanowić okazję ukazania unikalności i odrębności mikroregionu. Ważnym elementem strategii turystycznej, która zatrzymałaby turystów na dłużej byłoby stworzenie pakietu turystycznego, który oprócz udziału w eventach oferowałby turystom kulturową wycieczkę po regionie.

3. Środa Wielkopolska i powiat jako destynacja turystyki kulturowej

Turystyka Dziedzictwa Kulturowego

W odniesieniu do tej formy turystyki kulturowej najważniejszym obiektem powiatu średzkiego jest Rezerwat Archeologiczny w Gieczu, stanowiący oddział Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy. Obiekt ten nieustannie przyciąga archeologów, zaś w ostatnich latach także coraz liczniejszych miłośników turystyki dziedzictwa kulturowego z obszaru Polski.

Giecz jest także ważnym ogniwem na Szlaku Piastowskim - najważniejszym polskim turystyczno-kulturowym. Odkryte tutaj znaczne fragmenty kamiennego palatium oraz wysoki wał drewniano – ziemny pozwalają zorientować się co do skali budowli wznoszonych przez pierwszych Piastów. Obecność na miejscu placówki muzealnej, prezentującej dzieje gieckiego grodu jest dodatkowym atutem, który przyciąga turystów. Oprócz Szlaku Piastowskiego Giecz znajduje się także na liście obiektów Szlaku Romańskiego, którego ogniwem jest tutejszy kościół św. Mikołaja i Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny.

Turystyka Muzealna

Muzeum Ziemi Średzkiej w Koszutach nie posiada wprawdzie zbiorów o ponadregionalnym znaczeniu, jednak jego siedziba - piękny modrzewiowy dwór szlachecki z XVIII w. otoczony XIX wiecznym ogrodem dobrze koresponduje z głównym tematem ekspozycji – typową rezydencją wielkopolskich ziemian i zachęca do zwiedzania. W muzeum można także zapoznać się z pamiątkami po powstaniach, okupacji, sejmikach szlacheckich oraz wyrobami kultury łużyckiej. Drugie lokalne muzeum znajduje się w neoklasycystycznym pałacu w Winnej Górze i prezentuje tematykę biograficzną, gromadzi ono przede wszystkim zbiory związane z gen. Janem H. Dąbrowskim. Trzecim najważniejszym muzeum ziemi średzkiej na skalę krajową jest wspomniany już Rezerwat Archeologiczny w Gieczu, przedstawiający dzieje grodu i wczesnej monarchii piastowskiej.

Turystyka Zabytków i Obiektów Przemysłowych i Techniki

Ważnym walorem turystycznym powiatu średzkiego przeznaczonym dla miłośników kolei parowej jest Powiatowa Kolej Wąskotorowa, która funkcjonuje sezonowo do dnia dzisiejszego. Oferta turystyczna kolejki mogłaby być połączona z możliwością zwiedzania zabytkowych obiektów na trasie kolejki. Rosnące zainteresowanie turystów zabytkowymi obiektami techniki może spowodować wzrost liczby odwiedzających mikroregion średzki turystów w nieodległym czasie.

Turystyka Religijna i Pielgrzymkowa

Region nie posiada na tyle znaczącego potencjału, aby stać się samodzielną destynacją turystyki kulturowej, jednak obecność kilku ważnych obiektów mogłaby spowodować wyznaczenie tu przystanku na trasie takich wypraw. Należy do nich grupa kościołów drewnianych (wchodzących w skład szlaku kościołów drewnianych w Wielkopolsce) np. kościół św. Wawrzyńca w Mącznikach oraz kościoła romańskiego św. Mikołaja w Gieczu będący obiektem Szlaku Romańskiego. Ponadto istnieje ciekawy zabytek sakralny mogący być zaprezentowany w powiązaniu z innym niż religijny temat: jest to Kolegiata Farna w Środzie Wlkp., stanowiąca niegdyś tradycyjne miejsce regionalnych sejmików szlachty wielkopolskiej.

Turystyka Archeologiczna i Historyczna

Przebiegające przez powiat odnogi dwóch ważnych polskich szlaków turystyczno – kulturowych przyciągają sezonowo turystów. Cele tematycznych wypraw stanowią obiekty Szlaku Piastowskiego i Romańskiego min: gród Piastowski w Gieczu oraz romański kościół św. Mikołaja i Wniebowzięcia NMP w tej samej miejscowości. Potencjał generowany przez funkcjonowanie obydwu szlaków jest znaczny i jak dotąd tylko w części wykorzystany. Sezonowo otwarte muzeum oraz trwające parce archeologiczne są z jednej strony bardzo korzystne, ponieważ archeolodzy nieustannie powiększają kolekcję znalezisk, natomiast z drugiej strony nie pozwalają na pełne udostępnienie zapoznanie obszaru muzealnego oraz eksponatów, co ma miejsce tylko podczas ważniejszych wydarzeń kulturalnych.

Elementem przyciągającym turystów mogłyby być regularnie organizowane eventy kulturowe, jak inscenizacje historyczne oparte na tematyce wczesnopiastowskiego grodu. Niestety dotychczas brak w regionie podobnej oferty.